

el consum. El principi de gratuïtat i la lògica del do, que Benet XVI proposava en l'encíclica Caritas in veritate, seran elements que s'hauran de tenir molt en compte a l'hora de construir aquest nou model econòmic.

La societat natural més elemental és la família i, per tant, tindrà un paper decisiu en la consecució d'una pau social i política estable. Fonamentada sobre l'estructura natural del matrimoni, la unió d'un home amb una dona, la família té la missió de promoure la vida. «La família és un dels subjectes socials indispensables en la realització de una cultura de la pau. És necessari tutelar el dret dels pares i el seu paper primari en l'educació dels fills, en primer lloc en l'àmbit moral i religiós. En la família neixen i creixen els qui treballen per la pau, els futurs promotors d'una cultura de la vida i de l'amor.» (n. 6)

A manera de conclusió, assenyala aquest document la necessitat de promoure una pedagogia de la pau, i dona algunes directrius. La pedagogia de la pau ensenya a estimar, suposa el pas de la tolerància a la benvolença, rebutja la venjança. La pedagogia de la pau és la pedagogia del perdó, del reconeixement de les pròpies culpes, de l'acceptació de les disculpes del altres sense exigir-les. La pedagogia de la pau anima a avançar junts cap a la reconciliació, enmig d'errors i ofenses. La pedagogia de la pau manté l'esperança de vèncer el mal fet el bé i de buscar la justícia pel camí de l'amor, imitant Déu, que és Amor. No és una pedagogia fàcil ni de ràpids resultats. «És un treball lent, perquè suposa una evolució espiritual, una educació dels més alts valors, una visió nova de la història humana. Cal renunciar a la falsa pau que prometen els ídols d'aquest món i als perills que l'acompanyen; a aquesta falsa pau que fa les consciències cada cop més insensibles, que porta a tancar-se en un mateix, a una existència atrofiada, viscuda en la indiferència. Per contra, la pedagogia de la pau implica acció, compassió, solidaritat, valentia i perseverança.» (n. 7)

Acaba el Sant Pare recordant la pregària per la qual demanem a Déu que ens faci instruments de la seva pau. Efectivament, la pau a tots ens afecta i també tots en som responsables.

La pedagogia de la pau és la pedagogia del perdó, del reconeixement de les pròpies culpes, de l'acceptació de les disculpes del altres sense exigir-les.

75è aniversari del pas de sant Josepmaria Escrivà per Andorra

El dia 2 de desembre de 1937, de matinada, sant Josepmaria i el grup que l'acompanyava van arribar al Mas d'Alins -cansats i balbs de fred- just després de passar la frontera andorrana. En plena guerra civil espanyola, quan la religió era perseguida i les circumstàncies portaven molts a l'evasió, després de dies durs, sense prou aliments, ni roba d'abric, sense un lloc on dormir, envoltats d'incerteses i perills, Andorra era la porta cap a la llibertat.

En record de l'entrada a Andorra

75 anys després, els andorrans han volgut recordar amb afecte l'acollida que van oferir a sant Josepmaria Escrivà. En particular, l'Arquebisbe d'Urgell i les autoritats andorranes han volgut recordar aquest moment històric, i ho han fet convidant el prelat de l'Opus Dei, Mons. Javier Echevarría, a beneir una imatge del sant a Sant Julià de Lòria i a participar en la VI Jornada de Camins de llibertat a través dels Pirineus, a Andorra la Vella. Els actes van tenir lloc el dissabte 1 de desembre, un dia abans de l'aniversari de l'arribada de sant Josepmaria a aquestes terres.

Va organitzar els actes l'Associació d'Amics del Camí de Pallerols de Rialb a Andorra. Aquesta associació va començar els seus treballs l'any 2002 i, amb l'ajuda de voluntaris de diferents procedències, s'ha anat reconstruint el camí que va seguir sant Josepmaria (de Pallerols de Rialb a Andorra) amb tasques de senyalització de la ruta, desbrossant els trams més accidentats, reconstruint una cabana de carboners a la zona de Pallerols on van viure emboscats uns dies, arreglant l'església de Pallerols i tornant-hi a col·locar una imatge de la Mare de Déu del Roser similar a la que hi havia abans de la guerra, i revitalitzant el culte a la Mare de Déu.¹

Actualment, s'està treballant en la reconstrucció de la rectoria de Pallerols, on sant Josepmaria va passar la nit del 21 al 22 de

¹ Per a més informació aneu a: www.pallerols-andorra.org.

Jordi Piferrer
Enginyer industrial, autor del llibre *El pas dels Pirineus* i vicepresident de l'Associació d'Amics del Camí de Pallerols de Rialb a Andorra.

novembre, i on al matí va celebrar-hi missa, després de trobar una rosa de fusta daurada a l'església.

En recordança d'aquesta troballa, cada any -el dissabte més proper al 22 de novembre- se celebra la *Festa de la trobada de la rosa* que aplega centenars de persones de la zona i d'altres indrets de Catalunya i d'arreu del món, tot recordant que aquesta troballa significà d'alguna manera per a sant Josepmaria la confirmació que feia bé continuant el seu camí cap a Andorra.

La benedicció de la imatge a Sant Julià de Lòria

A les 12 del migdia del dissabte 1 de desembre, l'arquebisbe d'Urgell i el prelat de l'Opus Dei van arribar a l'església de Sant Julià de Lòria per a la cerimònia de benedicció de la imatge de sant Josepmaria. En entrar-hi, es van agenollar durant uns instants a la capella lateral, on hi ha l'antic retaule barroc i ara també la nova imatge en bronze de sant Josepmaria, obra de l'escultora barcelonina Rebeca Muñoz.

Sant Josepmaria apareix de genolls sobre un reclinatori antic, adorant Jesús Sagramentat. L'escultura sobresurt d'un relleu amb forma de finestra ogival, oberta a les muntanyes i boscos d'Andorra. En el rostre cansat i serè, s'hi descobreix un gest de goig i recolliment, que destaca el moment en què sant Josepmaria va acudir al Senyor, en acció de gràcies després de tants sofriments. L'escena recorda el que va passar fa 75 anys. Amb molt de fred i gana, sant Josepmaria i els que l'acompanyaven van arribar a Sant Julià de Lòria i van anar a l'església per donar gràcies a Déu per l'èxit de la travessa. Era el primer temple no profanat que veien des de 1936. Tots junts van resar davant el retaule barroc que avui es conserva a la capella lateral. Sant Josepmaria va voler adorar el Santíssim Sagrament. Seguint les normes de llavors sobre el dejuni eucarístic des de la mitjanit anterior, no podia celebrar missa.

A continuació, va començar la cerimònia de benedicció de la imatge. Al temple hi havia unes cinc-cents persones ben atapeïdes. La resta d'assistents -més de nou-cents-, va poder seguir l'acte per circuit tancat de televisió des d'un gran auditori situat a prop de l'església. Alguns esperaven fora per si hi havia possibilitats d'entrar.

En els primers bancs de l'església, hi era present tota la corporació municipal, així com els vicaris episcopals i altres autoritats del bisbat d'Urgell.

En la nova imatge en bronze de sant Josepmaria, obra de l'escultora barcelonina Rebeca Muñoz, el Sant apareix de genolls sobre un reclinatori antic, adorant Jesús Sagramentat. L'escultura sobresurt d'un relleu amb forma de finestra ogival, oberta a les muntanyes i boscos d'Andorra.

Abans de començar la cerimònia litúrgica, l'Hble. Sra. Montserrat Gil, Cònsol de Sant Julià de Lòria, va donar la benvinguda a Mons. Javier Echevarría i va expressar el sentiment especial de tots els lauredians cap a la figura de sant Josepmaria i tots aquells que van salvar la vida passant per aquestes terres.

A continuació, i després d'unes paraules de Mons. Joan Enric Vives, arquebisbe d'Urgell, va començar el ritu de benedicció amb la proclamació de l'evangeli i una homilia a càrrec de Mons. Echevarría. La cerimònia va culminar amb l'aspersió i encensació de la imatge a la capella on es troba.

Perquè molta més gent pogués seguir la cerimònia, el canal de televisió local, el propi de Sant Julià de Lòria, la va retransmetre en directe de manera que moltes persones van poder seguir-la des de casa.

Andorra la Vella

Després de la breu estada a Sant Julià, el 2 de desembre de 1937, sant Josepmaria i els que l'acompanyaven van continuar el camí en cotxe de línia fins a les Escaldes. Allà s'allotjarien durant les següents jornades a l'hotel Palacin.

Van haver de romandre al Principat d'Andorra fins al dia 10 de desembre, a causa de la neu que els va bloquejar la sortida pel port d'Envalira. Durant aquests nou dies, sant Josepmaria va poder celebrar missa diàriament: a l'església de Sant Pere Màrtir,

L'escultora de sant Josepmaria i el Prelat de l'Opus Dei.

Montserrat Gil, Cònsol de Sant Julià de Lòria, va donar la benvinguda a Mons. Javier Echevarría i va expressar el sentiment especial de tots els lauredians cap a la figura de sant Josepmaria i tots aquells que van salvar la vida passant per aquestes terres.

Entrada al Centre de Congressos d'Andorra la Vella.

d'Escaldes-Engordany; al Col·legi Nostra Senyora de Meritxell, dels monjos de Montserrat; a l'oratori del col·legi de la Sagrada Família i a l'església parroquial d'Andorra la Vella.

Cada dia anaven de visita a la casa rectoral de mossèn Lluís Pujol, arxiprest d'Andorra. Allà van passar estones llargues i familiars al costat de la llar de foc. Venien des de Les Escaldes xops per la neu i deixaven assecar a la vora del foc les pobres espardeñyes que protegien els seus peus, mentre conversaven amb l'acompanyament de bons trossos de coca i gots de vi.

Un dia, aquell sacerdot els va acompanyar a visitar la Casa de la Vall, edifici emblemàtic, on es trobava el Consell General de les Valls d'Andorra. Actualment, manté bé la seva estructura original del segle XVI.

També el prelat de l'Opus Dei va voler visitar la Casa de la Vall. Allà els esperava el Síndic General de les Valls d'Andorra, el M.I. Sr. Vicenç Mateu, qui els va voler complimentar amb una recepció oficial i mostrar algunes de les estances més destacades i emblemàtiques.

El cap del Govern d'Andorra, M.I. Sr. Antoni Martí, juntament amb altres autoritats civils i eclesiàstiques, va assistir al dinar que va oferir el senyor Arquebisbe.

VI Jornada de camins de llibertat

Després del dinar i d'una visita a l'església d'Andorra, on van estar resant una bona estona, es van traslladar al Centre de

Congressos d'Andorra la Vella. Amb una capacitat per a gairebé mil persones, minuts abans que comencés estava totalment ple.

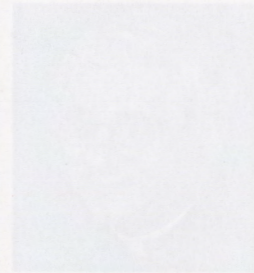
Des de fa uns anys, l'Associació d'Amics del Camí de Pallerols de Rialb a Andorra, organitza les Jornades de Camins de llibertat, amb la idea de fomentar el concepte de llibertat, de diàleg i de respecte a les idees dels altres, per damunt de les diferències que hi pugui haver de raça, ideologia, religió, llengua, costums... Aquest és un dels trets importants del missatge de sant Josepmaria, que va viure de manera excepcional en aquelles circumstàncies durant la guerra. En aquests actes, hi participen historiadors, testimonis històrics, coneixedors dels itineraris, antics guies d'expedicions que tracten sobre les diferents evasions en èpoques de guerra, testimonis de la travessa que va fer sant Josepmaria el 1937 i d'altres expedicions, etc.

Aquest any, l'acte va consistir en quatre intervencions sota el títol: *El pas de sant Josepmaria per Andorra, l'any 1937*.

Ja a la taula presidencial, Mons. Joan Enric Vives va donar la paraula al Sr. Joaquim Manich, president de l'Associació d'Amics del Camí de Pallerols de Rialb a Andorra. A continuació, va intervenir la Hble. Sra. Rosa Ferrer, Cònsol Major d'Andorra la Vella, i de nou el senyor Arquebisbe va dir unes paraules. Malgrat l'aparent serietat de l'acte, el to era familiar i distès, i es traslluïa un sincer afecte per sant Josepmaria i el prelat de l'Opus Dei.

Es van projectar unes imatges gravades el 1977, que recullen el testimoni oral de Juan Jiménez Vargas, que va acompanyar sant Josepmaria el 1937, de mossèn Lluís Pujol, el rector d'Andorra, i de mossèn Joan Porta, l'antic rector de Pallerols de Rialb.

L'arquebisbe Mons. Joan Enric Vives durant el seu parlament en la VI Jornada de Camins de Llibertat a través dels Pirineus.

Dominic M. M. Professor of the School of the Holy Spirit, University of Navarra.

Domènec M. M. Professor of the School of the Holy Spirit, University of Navarra.

D'aquells dies, en destacava –l'actual successor de sant Josepmaria– l'acceptació humil del dolor sofert, el perdó i el seu desig profund de reconciliació que el va portar a no parlar mai més d'aquests sofriments.

A continuació, Mons. Echevarría va fer la seva ponència, en la qual recalca que l'origen d'aquell viatge a través dels Pirineus no era simplement la fugida del perill que la guerra i la persecució religiosa comportaven. Sant Josepmaria havia afrontat el risc durant la seva estada a Madrid, a València i a Barcelona. Buscava sobretot exercir el seu afany de servei a les ànimes i treballar en llibertat per l'Obra que Déu li havia encomanat.

Les circumstàncies tan excepcionals posen en relleu l'heroïcitat amb què sant Josepmaria vivia les virtuts cristianes. D'aquells dies, en destacava l'acceptació humil del dolor sofert, el perdó i el seu desig profund de reconciliació que el va portar a no parlar mai més d'aquests sofriments. També el prelat de l'Opus Dei va al·ludir als detalls de caritat amb els altres i especialment de mossèn Lluís Pujol, a qui va tornar el gran afecte rebut a Andorra, escrivint-li personalment durant molt de temps.

Va concloure el seu discurs referint-se a l'abast que té l'exemple d'un sant, que en totes les seves accions va buscar sempre donar resposta generosa al voler de Déu.

La caminada nocturna

A dos quarts de sis de la tarda, van acabar els actes religiosos i culturals de celebració d'aquest 75è aniversari, però encara quedava un altre acte, que va tenir lloc a la nit. Així, doncs, un grup de gent jove va fer el mateix recorregut que 75 anys abans féu sant Josepmaria en l'última nit abans d'arribar a Andorra, des de Cal Roger -a Bellestar- fins a Sant Julià de Lòria, passant pel Mas Roger d'Alins. Un recorregut d'uns 20 km. Van sortir de Cal Roger a les 12 de la nit i van arribar a Sant Julià de Lòria a les 8 del matí. En arribar a Sant Julià de Lòria, el Comú els va convidar a un bon esmorzar amb xocolata i coca.

Un bon colofó a la celebració del 75è aniversari del pas de sant Josepmaria a través dels Pirineus i la seva arribada al Principat d'Andorra el 2 de desembre de 1937.

El prelat de l'Opus Dei va al·ludir als detalls de caritat amb els altres i especialment de mossèn Lluís Pujol, a qui va tornar el gran afecte rebut a Andorra, escrivint-li personalment durant molt de temps.

Sentència del Tribunal Constitucional sobre el dret al matrimoni entre homosexuals

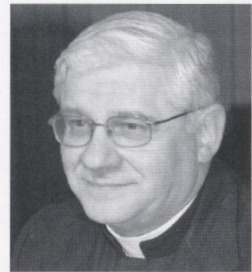
Ha estat una sentència esperada durant més de set anys des que el Parlament espanyol, a proposta del govern socialista de José Luis Rodríguez Zapatero, aprovés la Llei 13/2005, d'1 de juliol, per la qual modificava el Codi Civil en matèria de dret a contreure matrimoni. En aquesta Llei, s'afirma: «El matrimoni tindrà els mateixos requisits i efectes quan ambdós contraents siguin del mateix o de diferent sexe». D'aquesta manera és reconeix el matrimoni entre homosexuals, equiparant-lo a tots els efectes al matrimoni com s'ha entès sempre, amb tots els seus deures i drets, inclosa l'adopció de fills. Amb aquesta llei, Espanya era el quart país del món que legalitzava aquest tipus d'unions.

El 6 de novembre de 2012, el Tribunal Constitucional va emetre sentència desestimant el recurs presentat pel Partit Popular; en el seu recurs es dubtava de la constitucionalitat de la llei que equiparava les unions homosexuals al matrimoni. Per 8 vots a favor i 3 en contra el Constitucional va dictaminar que la polèmica llei s'ajusta a la Constitució.

La citada llei també va modificar fins a setze articles del Codi Civil en relació amb la terminologia relativa a la condició de baró i dona entre els contraents. Així, es va canviar «marit» i «dona» per «cònjuges» i «pare» i «mare» per «progenitors».

La sentència s'oposa als dictàmens emesos pel Consell General del Poder Judicial, pel Consell d'Estat, i per la Reial Acadèmia de Jurisprudència i Legislació. Tots ells contraris al canvi introduït en el concepte de matrimoni.

El 30 de setembre de 2005, més de cinquanta diputats del Grup Popular del Congrés van denunciar la llei com a inconstitucional i van presentar el corresponent recurs davant del Tribunal Constitucional. El recurs presentat defensava que la citada llei desnaturalitza la institució bàsica del matrimoni, vulnerant l'article 32.1 de la Constitució, que estableix: «L'home i la dona tenen dret a contreure matrimoni amb plena igualtat jurídica».

Domènec Melé
Professor ordinari
d'Ètica,
IESE Business School,
Universitat de Navarra.